

ת"פ 14677/08/12 - המאשימה - מדינת ישראל, משטרת ישראל תביעות רמלה נגד הנאשם - אספה מולוקן (אסיר) - הובא באמצעות שב"ס

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14677-08-12 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' מולוקן(אסיר)
בפני כבוד השופט הישם אבו שחאדה

בעניין: המאשימה - מדינת ישראל משטרת
ישראל תביעות רמלה ע"י עוה"ד איריס
מוריץ

נגד
הנאשם - אספה מולוקן (אסיר) - הובא
באמצעות שב"ס על - ידי עוה"ד איציק
שדה

הכרעת - דין

כתב האישום

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו את ביצוען של העבירות הבאות: איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: **חוק העונשין**) וכן העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין. להלן עובדות כתב האישום:

- א. במועד הרלוונטי לכתב האישום היה הנאשם אסיר בכלא מעשיהו ברמלה (להלן: **הכלא**).
- ב. ביום 1.1.11, בשעה 21:00 או בסמוך לכך, באגף 1 בכלא, העליב הנאשם את הסוהר עידן לוי (להלן: **עידן**) שהינו עובד ציבור בכך שאמר לו "הלוואי שתישרף כמו שהסוהרים נשרפו בכרמל" וכן אמר לו "מניאק" ו-"זבל".
- ג. בהמשך, איים הנאשם שלא כדן על עידן בכך שאמר לו: "אני עוד אתפוס אותך בחוץ, אני זוכר את הפנים שלך".

התשתית הראייתית

2. עידן העיד בפני ולהלן תמצית עדותו:

א. ביום 1.1.11, שימש כסמל אגף בכלא. לטענתו שמע את הנאשם אומר לאסיר אחר שסוהר מסוים שנשרף ב-"אסון הכרמל" מגיע לו להישרף וזאת מאחר ובעבר הוציא את הנאשם לאגף ההמתנה בכלא (פרוט' עמ' 11 ש' 28 - עמ' 12 ש' 5).

ב. בעקבות כך, עידן החליט להוציא את הנאשם לאגף ההמתנה, שהינו מורכב מתאים בודדים של אסיר או שתיים בכל תא. עידן ביקש מהנאשם להתלוות אליו והנאשם בתגובה קרא לו: "מעפן" (פרוט' עמ' 14 ש' 30 - 32, עמ' 15 ש' 18 - 24). עידן הכניס את הנאשם לאחד התאים וסגר את הדלת. הנאשם בתגובה החל לנבל את פיו באומרו: "בוא תמצוץ, יא בן זונה". בהמשך הוסיף "אני עוד יזין אותך" (פרוט' עמ' 12 ש' 8 - 14).

ג. הנאשם עדכן את מפקד המשמרת לגבי התנהגותו של הנאשם ומפקד המשמרת הורה להוציא את הנאשם מאגף ההמתנות, לכבול אותו ולהעביר אותו לאגף 1 שיש בו תא בידוד. סוהר נוסף בשם זיאד חרב (להלן: **זיאד**), התבקש ללוות את עידן ואת הנאשם לכיוון תא הבידוד (פרוט' עמ' 12 ש' 14 - 18).

ד. בהמשך, הנאשם בנוכחות זיאד, פנה לעידן ואמר לו: "הלוואי ותישרף כמו הסוהרים שנשרפו באסון, אני עוד אתפוס אותך בחוץ, אני עוד יזין אותך, אני זוכר את הפנים שלך" (פרוט' עמ' 12 ש' 20 - 21, ש' 25 - 29).

ה. במהלך עדותו של עידן הוא עומת עם גרסת הנאשם אשר טען שעידן העליב אותו על ידי השמעת דברי לעג וקלס על מוצאו של הנאשם ועל צבע עורו. עידן הכחיש מכל וכל שקילל את הנאשם או שלעג לו בדרך כלשהי (פרוט' עמ' 13 ש' 7 - 17).

3. בעדותו של **זיאד** נאמרו הדברים הבאים: במועד האירוע נשוא כתב האישום מפקד המשמרת ביקש מזיאד שילוה את הנאשם לכיוון אגף 1 ושמע את הנאשם אומר לעידן, "הלוואי שתישרף כמו הסוהרים שנשרפו בכרמל" וכן הוסיף "אני אתפוס אותך בחוץ, אני זוכר את הפנים שלך". וכן קילל את עידן "יא מניאק, יא זבל". לטענת זיאד, עידן נהג באיפוק ונמנע מלהגיב לדבריו של הנאשם (פרוט' עמ' 7 ש' 11 - 22).

4. סוהר נוסף בשם אשרף טאפש (להלן: **אשרף**) העיד כדלקמן: במועד האירוע נשוא כתב האישום, הוא עבד באגף ההמתנות של אסירים. באותה עת, הנאשם היה באגף ההמתנות וניתנה הוראה להעבירו לאגף 1. הסוהרים שליוו את הנאשם לכיוון אגף 1 היו עידן וזיאד. לאחר שהנאשם הוצא מאחד התאים שבאגף ההמתנות, הוא הפנה את מבטו לעבר עידן ואמר לו: "הלוואי שתישרף כמו שנשרפו באסון

הכרמל". זימד ועידן המשיכו לכיוון אגף 1 יחד עם הנאשם בעוד שאשרף המשיך לשהות באגף ההמתנות (פרוט' עמ' 10 ש' 19 - 29, פרוט' עמ' 11 ש' 13 - 19).

5. להלן גרסתו של הנאשם:

א. עידן, ללא כל סיבה ובאופן שיטתי, העליב את הנאשם בכך שלעג לו על מוצאו ועל צבע עורו. הנאשם נעלב מדבריו של עידן וניסה תחילה לדבר לליבו שלא ילעג לו, אך ללא הועיל. לפיכך, בעקבות דברי הלגלגנות של עידן כלפיו, הנאשם אמר לו בתגובה "שתשרף", אך בכל מקרה לא אמר לו "הלוואי שתשרף כמו הסוהרים שנשרפו בכרמל" (פרוט' עמ' 20 ש' 7 - 30).

ב. כנגד הנאשם ננקטו אמצעי משמעת בכלא בדמות כבילה למיטה במשך 12 שעות (פרוט' עמ' 20 ש' 22 - 30).

ג. הנאשם איננו זוכר אם אמר את המילה "מעפן" לעידן, אך איננו שולל שיתכן וכן אמר את המילה הזו וזאת בעקבות התנהגותו הלא ראויה של עידן כלפיו (פרוט' עמ' 23 ש' 17 - 30). יובהר שהנאשם אישר בהודעתו כי אכן אמר לעידן את המילה "מעפן" וזאת עקב כך שהעליב אותו לפני כן (ת/1, ש' 30 - 31).

ד. הנאשם טוען שמסר לחוקר שחקר אותו בעקבות האירוע נשוא כתב האישום את שמות האסירים ששמעו את עידן לועג לנאשם על רקע מוצאו. בנוסף, הוסיף שעידן גרר אותו עם האזיקים ונתן לו בעיטה בגב (פרוט' עמ' 25 ש' 13 - 30).

ה. בכל מקרה, הנאשם מכחיש שאיים על עידן בדרך כלשהי.

הטענה של הנאשם שעידן פעל בחוסר סמכות

6. בשלב הסיכומים בא כוח הנאשם טען שגם אם נלך לפי גרסתו של עידן לאופן השתלשלות האירוע נשוא כתב האישום, קרי שעידן שמע את הנאשם אומר לאסיר אחר שסוהר מסוים שנספה באסון הכרמל, מגיע לו שיישרף, לא היתה סמכות לעידן להורות על הוצאתו של הנאשם לחדר ההמתנות. לטענת בא כוח הנאשם אמירה כזו, בהנחה שאכן נאמרה, נכללת בגבולות המותר של חופש הביטוי וככל שנאמרה מדובר בשיחה פרטית בין שני אסירים ושלא הופנתה לעידן. טענה זו דינה להידחות.

7. הנאשם טען שהוא מסר את שמותיהם של האסירים שעיימם שוחח בעת שעידן עבר במקום ואשר שמעו את עידן לועג לנאשם. כמו כן, הנאשם טען שבכל מקרה לא אמר למי מהם שהוא מביע שמחה או

שביעות רצון בשל מותו של סוהר זה או אחר ב-"אסון הכרמל". לטענת הנאשם, שמוותיהם של אותם אסירים הם: "מוסטפא ו-תמיר". כמו כן, טען שאמר לעידן "שישרף" אך לא בהקשר של "אסון הכרמל" (פרוט' עמ' 25 ש' 13 - 28). מן הראוי להדגיש שבהודעתו של הנאשם (ת/1) הוא לא ציין כלל את שמוותיהם של אסירים כלשהם. יובהר כי בהודעתו במשטרה הנאשם אמר את הדברים הבאים:

"הוא העליב אותי כל השישי שבת, הוא פוגע בכבודי ויש גם עדים אסירים ששמעו אותו אומר לי "זוז שלא יכנס בי" הכוונה לאיבר המין שלו בתחת שלי. אם הייתי אומר את זה היו עושים עליי תלונה".

8. כאמור, הנאשם לא ציין בהודעתו את שמוותיהם של האסירים ששמעו את השיחה בינו לבין עידן. יתר על כן, מהדברים הנ"ל לא ברור אם האסירים, שלא ציין את שמוותיהם, שמעו את הדברים שצוטטו לעיל בעת המפגש עם עידן ביום האירוע נשוא כתב האישום, או שמא ביום אחר.

9. על כן, הנני קובע כי טענתו של הנאשם שאסירים בשם "מוסטפא ו-תמיר" נכחו בשיחה שהתנהלה בינו לבין עידן ביום האירוע נשוא כתב האישום, היא עדות כבושה שיש לייחס לה משקל נמוך ביותר ויש בה בכדי להעיב על אמינות גרסתו. בכל מקרה, הנאשם לא מסר בעדותו בבית המשפט את שמוותיהם המלאים וגם בדיעבד לא ניתן היה לבדוק את נכונות טענתו. מנגד, עדותו של עידן נמצאה אמינה בעיני והינה נתמכת, באופן כללי, בעדותם של זיאד ואשרף. לפיכך, הנני קובע כממצא עובדתי שהנאשם אכן אמר לאסיר אחר שטוב שסוהר מסוים מצא את מותו ב-"אסון הכרמל" ודברים אלה נשמעו על ידי עידן.

10. אמירה של אסיר, גם אם נאמרת לאסיר אחר ונשמעת על ידי סוהר שנכח במקום, שטוב שסוהר מסוים שנספה באש "אסון הכרמל", קיפח את חייו באותו אסון, היא עבירת משמעת בתוך כותלי בית הסוהר לכל דבר ועניין. יוזכר, שתקנה 18 לתקנות בתי הסוהר תשל"ח 1978 קובעת כי: "הסדר והמשמעת יקוימו בבית הסוהר בקפדנות תוך תשומת לב לקיום הביטחון ושגרת חיים תקינה". יתר על כן, בסעיף 56, סעיפים קטנים 29, 34, 35, 36 ו-41, לפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש) תשל"ב - 1971 נקבע שאסיר שמתנהג בחוסר נימוס כלפי סוהר, מקלל, מתנהג בצורה גסה, משתמש בלשון גסה או מעליבה, מבצע "עבירת בית סוהר".

11. הבעת אהדה או שביעות רצון על ידי אסיר שנמצא בתוך כותלי בית הסוהר, לעצם מותו של סוהר, יש בה בכדי לפגוע בסדר, במשמעת ובשגרת החיים התקינה בבית הסוהר. בנסיבות אלה, בעת שעידן שמע את הנאשם מביע דברי אהדה על מותו של סוהר מסוים ב-"אסון הכרמל", גם אם הדברים נאמרו במהלך שיחה עם אסיר אחר ולא היו מופנים ישירות לעידן, קמה מיד סמכותו של עידן לאכוף את דיני המשמעת של בתי הסוהר, לרבות העברתו של הנאשם לאגף ההמתנות.

העבירה של העלבת עובד ציבור

12. עדותו של עידן שהנאשם אמר לו "הלוואי שתישרף כמו שהסוהרים נשרפו בכרמל" נתמכת בעדותם של זיאד ואשרף. ללמדך, שיש לייחס משקל גבוה לעדותו של עידן שאכן כך נאמר לו על ידי הנאשם. לפיכך, הנני קובע כממצא עובדתי שהדברים אכן נאמרו. כאן עולה השאלה האם מדובר בעבירה של העלבת עובד ציבור, או לא.

13. סעיף 288 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 קובע כדלקמן :

"המעליב בתנועות, במלים או במעשים, עובד הציבור, או דיין או פקיד של בית דין דתי או חבר ועדת חקירה לפי חוק ועדות חקירה תשכ"ט - 1968, כשהם ממלאים תפקידם או בנוגע למילוי תפקידם, דינו - מאסר ששה חודשים."

14. היסודות של העבירה של העלבת עובד ציבור נותחו בהרחבה ב- דנ"פ 7383/08 **אונגרפלד נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (11.7.2011), שניתן בהרכב מורחב של תשעה שופטים. המערער הציב כרזה מול תחנת משטרת חדרה שבה נכתב "צריך לפטר את א.א. [שמו של אחד שוטרים בתחנה] בגלל שיתוף פעולה עם עבריינים כלפי אלה שהתלוננו נגדם. משטרה לא צריכה תפוחים רקובים". דעת הרוב החליטה להרשיעו בעבירה של העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין.

15. בפסק דין **אונגרפלד** נקבע שיש לבחון את האלמנט הדומיננטי בדברים שנאמרו. אם האלמנט הדומיננטי הוא ביקורת כלפי השלטון או עובד הציבור הכף תיטה להגן על חופש הביטוי. לעומת זאת אם האלמנט הדומיננטי הוא ביזוי והשפלה לשמם הכף תיטה לראות בדברים או במעשים עבירה פלילית. קללות, חרפות וגידופים אינם תורמים תרומה מהותית להגשמת המטרות העומדות בהגנה על חופש הביטוי של האזרח. עובד ציבור לא יכול לשמש כ-"שק חבטות" שהאזרח יפרוק עליו את תסכולו או זעמו על ידי אמירות או מעשים שהינם מבזים ומשפילים (ראו : פסקאות 32 - 34 לפסק דינו של כבוד השופט ריבלין). כמו כן, נקבע כי פגיעה בליבת כבודו של עובד ציבור ובליבת כבודה של המערכת שאותה הוא משרת הינה מסוג העניינים שבהם נעצר סף הסיבולת של עובד הציבור והמעשה הופך למעשה פלילי (פסקאות 25 - 27 לפסק דינה של כבוד השופטת פרוקצ'יה).

16. בפסיקה של בית המשפט העליון שניתנה לאחר הלכת **אונגרפלד** נבחנו ביטויים שונים שהושמעו כלפי עובדי ציבור, תוך בחינה האם הם מקיימים את העבירה של "העלבת עובד ציבור". להלן דוגמאות:

א. ע"פ 7340/10 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (24.6.13) בפסקה 40 לפסק דינה של כבוד השופטת ברק ארז, נקבע שאמירה של המערער לשוטרים "בני זונות, שוטרים מזדיינים" איננה מקיימת את העבירה של העלבת עובד ציבור ולכן הנאשם זוכה מעבירה זו.

ב. רע"פ 229/12 **צבי כהן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (12.10.12) נקבע שאמירה של

המערער לשוטר מתנדב "מושתן וילד מפגר" איננה מקיימת את העבירה של העלבת עובד ציבור ולכן המערער גם זוכה מעבירה זו (פסקה 20 לפסק דינו של כבוד השופט ג'ובראן).

ג. ע"פ 4792/11 **אורון כהן נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (1.2.12) פסקה 16 לפסק דינו של כבוד השופט ג'ובראן, נקבע שאמירה לשוטר "כל המשטרה מניאק. אתה נאצי וכל המשטרה נאצים" מקיימת את העבירה של העלבת עובד ציבור.

ד. רע"פ 8062/13 **אלכס ברזק נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (9.4.14) פסקה 10 להחלטתו של כבוד השופט מלצר, נקבע שאמירה לשוטרים שעצרו את המבקש "בני זונות, מניאקים, מזדיינים בתחת" מקיימת את העבירה של העלבת עובד ציבור.

ה. רע"פ 7544/12 **פלונית נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (18.1.13) נקבע שהאמירה "בוגד" לקצין בצה"ל מקיימת את העבירה של העלבת עובד ציבור ובעוד שהביטויים הבאים "רשע" "מפלצת" ו-"אדם חסר לב" לאותו קצין אינם מקיימים את העבירה של העלבת עובד ציבור.

17. נחזור לענייננו. היסוד הדומיננטי באמירתו של הנאשם לעידן שהוא מייחל לכך שיישרף כמו שנשרפו הסוהרים ב-"אסון הכרמל", וזאת בתוך כותלי בית הסוהר בעת שעידן ממלא תפקיד כדין כסוהר, איננו דברי ביקורת החוסים תחת הגנתה של הזכות החוקתית לחופש ביטוי. נהפוך הוא, היסוד הדומיננטי באמירתו של הנאשם הוא ביזוי עידן והמערכת אותה הוא משרת. אמירתו של הנאשם הינה בגדר מעשי "חרפות, קללות וגידופים" (כלשון כבוד השופט ריבלין בפסק דין **אונגרפלד**). התנהגותו של הנאשם מהווה פגיעה ב-"ליבת כבודו" של עידן וליבת כבודה של המערכת אותה הוא משרת (כלשון כבוד השופטת פרוקצ'יה בפסק דין **אונגרפלד**). מדובר בריונות לשמה אשר תכליתה פורקן זעם ותסכול על עובד הציבור על עצם ביצוע תפקידו כדין. העבירה של העלבת עובד ציבור באה לשמור על עובד הציבור מפני מעשי בריונות מעין אלה שיש בהם כדי לשבור את רוחו של עובד הציבור מהמשך ביצוע תפקידו ופוגעת באמון הציבור במערכת אכיפת החוק. יש לזכור כי ב-"אסון הכרמל" קופחו חייהם של סוהרים רבים בעת מילוי תפקידם כדין בניסיונם לחלץ אסירים וסוהרים מתוך אש שהתפשטה ביערות הכרמל. האמירה של הנאשם שהינו מייחל לכך שעידן יישרף באסון נוסף שיקרה לסוהרים כמותו, כפי שקרה ב-"אסון הכרמל", מחייבת העמדתו של הנאשם לדין פלילי. אמירה זו חורגת באופן קיצוני מעבירת משמעת רגילה בתוך כותלי בית הסוהר ומדובר בביצוע עבירה פלילית, לכל דבר ועניין, של "העלבת עובד ציבור".

18. לפיכך, הנני מרשיע את הנאשם בביצוע עבירה של העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

19. עדותו של עידן לגבי דברי האיום שהושמעו כלפיו ע"י הנאשם, קרי שיתפוס אותו מחוץ לכותלי בית הסוהר ושהוא זוכר את הפנים שלו, נתמכת בעדותו של זיאד, ומכאן המשקל הגבוהה שיש לייחס לעדות זו. מדובר בדברי איום לכל דבר ועניין.

סוף דבר

20. לאור כל האמור לעיל, הנני מרשיע את הנאשם בביצוען של העבירות הבאות: איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין וכן העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין.

ניתנה היום, כ"ח תמוז תשע"ה, 15 יולי 2015, במעמד הצדדים